

УДК 378. 56. 345

**МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ**

Шведова Я.В.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Стаття висвітлює питання використання методу проектів, як пріоритетного напрямку розвитку освітніх інновацій в професійній підготовці майбутніх фахівців.

Ключові слова: метод проектів, професійний розвиток, студент.

**МЕТОД ПРОЕКТОВ КАК СРЕДСТВО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
РАЗВИТИЯ СТУДЕНТОВ**

Шведова Я.В.

Статья освещает вопрос использования метода проектов, как приоритетного направления развития образовательных инноваций в профессиональной подготовке будущих специалистов.

Ключевые слова: метод проектов, профессиональное развитие, студент.

**METHOD OF PROJECTS AS MEAN OF PROFESSIONAL
DEVELOPMENT OF STUDENT**

Shvedova Ya. V.

The article lights up the question of the use of method of projects, as priority direction of development of educational innovations in professional preparation of future specialists.

Keywords: method of projects, professional development, student.

Сучасність ставить перед вищими навчальними закладами завдання допомогти студентам відчутися впевненими на ринку праці, бути психологічно стійкими, вміти адаптуватися до соціальних змін і криз

у суспільстві, само реалізуватися. У зв'язку з цим у підготовці студентів використовують різні методи навчання, серед яких значний інтерес викликає метод проектів.

Метод проектів не є новим у світовій педагогіці. Він виник у 20-ті роки минулого століття в США (його називали також методом проблем). Навчальне проектування – це комплекс пошукових, дослідницьких, розрахункових, графічних та письмових видів робіт, що виконуються студентами самостійно (в парах, групах, індивідуально) з метою практичного чи теоретичного вирішення значущої проблеми.

Завдання проекту не тільки в тому, щоб виконати якусь корисну роботу, а й у тому, щоб розширити свій світогляд, набути теоретичних знань. У основі проектної технології лежить розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності особистості, уміння конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, розвивати творчі здібності.

Ідея включення проектної діяльності в освітній процес була запропонована американським педагогом і філософом Дж. Дьюї більше століття тому. Ґрунтовний розгляд питання організації навчання за методом проектів висвітлено в роботах зарубіжних вчених У. Кілпатріка, Е. Колінгса та ін. Е. Кагоров, проаналізувавши досвід застосування проектної діяльності В. Чартерса, В. Кілпатріка, Вудхелла, Р. Уоткінса, зазначив, що, незважаючи на різницю в поглядах на сутність методу проектів, американські педагоги підкреслюють одні й ті ж концептуальні риси: принцип активності у виборі завдання та його виконанні; життєвий, практичний характер проектів, суспільно-корисну цільову установку; інтерес особистості до роботи; поєднання теорії й практики, знань і навичок; здатність проекту породжувати в процесі роботи нові ідеї [3, с. 412]

У радянські часи метод проектів було витиснуто. З середини 90-х років метод проектів знову починає привертати до себе увагу російських та українських педагогів, серед яких І. Гусь, І. Калмикова, О. Паламарчук, В. Перегудова, Е. Полат, Г. Сазоненко, С. Сисоєва, А. Хуторський, О. Шевельова, Л. Шелкович та ін.

Основна теза сучасного розуміння методу проектів, що об'єднує багато освітніх систем, які прагнуть знайти оптимальне співвідношення між академічними знаннями й прагматичними вміннями полягає у

наступному: «усе, що я пізнаю, знаю, для чого це мені треба й де і як я можу ці знання застосувати» [4, с. 126].

Теоретичною основою методу проєктів стали педагогічні концепції, в яких велике значення надавалось навчанню через діяльність.

В «Українському педагогічному словнику» подано визначення, згідно з яким метод проєктів є організацією навчання, за якою особистість набуває знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань-проєктів [1].

Якщо доповнити це визначення думками науковців і педагогів-практиків, то утвориться такий перелік сутнісних ознак методу проєктів:

- самостійна діяльність студентів (індивідуальна, парна або групова), яку вони виконують упродовж визначеного відрізка часу;

- розв'язання проблеми, яка передбачає використання різноманітних методів/засобів навчання, інтегрування знань, умінь із різних галузей науки;

- «відчутність» результатів виконання проєкту (якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – конкретний результат, готовий до впровадження);

- не пасивне, а активне сприйняття «навчання через дію»;

- зміщення акцентів у діяльності з формального запам'ятовування на активне мислення;

- творча діяльність, проблемна за формою представлення матеріалу, практична за формою його застосування, інтелектуально насичена за змістом, яка відбувається в умовах постійно конкурсу думок (І. Зимня);

- орієнтування особистості на актуалізацію наявних знань і набуття нових для активного включення в проєктувальну діяльність у соціокультурному середовищі;

- розвиток пізнавальних, творчих навичок і вмінь, що потребують самостійного конструювання знань та орієнтації в інформаційному просторі;

- практика особистісно орієнтованого навчання, що враховує в процесі навчання конкретного студента, його вільний вибір та особисті інтереси;

- не інтеграція фактичних знань, а застосування знань і набуття нових, часом шляхом самоосвіти;

- обов'язкова презентація отриманих результатів [2, 3, 4, 5].

Отже, проектування – це особливий тип інтелектуальної діяльності, відмінною особливістю якого є перспективна орієнтація на спрямоване дослідження.

Метод проектів виступає потужним засобом, який здатний сприяти професійному розвитку справжнього фахівця, самореалізації у професії та у житті.

Ми пропонуємо студентам, в процесі вивчення курсу «Педагогіка», обрати тему, яка цікавить найбільше та дослідити її. Професійний розвиток студентів особливо ефективно відбувається при розв'язанні завдань, для яких характерний дефіцит інформації, способів вирішення, інтерпретацій, пояснень. Студенти не просто засвоюють знання та оцінювальні судження, а виокремлюють та виробляють з масиви інформації власні, особистісні.

Виходячи із сутнісних ознак методу проектів, можна сформулювати основні положення проектування як діяльності: активність студентів у виборі завдання; практичний характер проекту, інтерес особистості до обраної теми; поєднання теорії з практикою, знань і навичок; можливості втілення проекту; самостійність; творчість; колективна діяльність.

Таким чином, метод проектів є ефективним засобом професійного розвитку майбутніх фахівців, оскільки він створює умови для творчої самореалізації, підвищує мотивацію до отримання знань, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, формується особистість, упевнена у собі, здатна адаптуватися до умов, що постійно змінюються, спроможна аналізувати, коригувати власну діяльність з урахуванням проміжних результатів, працювати в команді, орієнтується в інформаційному просторі.

Багатьом відома така притча. Звернувся до монаха бідняк: «Дай мені риби! Я голодний». Монах мовчки віддав йому вудочку. Повчальний зміст зрозумілий: треба давати не стільки їжу, скільки засіб її добування. Цей висновок стосується цілей та завдань, що стоять перед сучасною освітою в інформаційному суспільстві.